

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Vergistingsinstallatie North Star, gemeente Emmen

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

6 december 2022 / projectnummer: 3685

1 Advies voor de inhoud van het MER

EBN, Shell en Engie willen samen een vergistingsinstallatie oprichten en exploiteren, het project North Star. De installatie komt op het terrein van een voormalige gaszuiveringsinstallatie in de gemeente Emmen. Door vergisting van mest en coproducten ontstaan biogas en restproduct. Het biogas wordt vervolgens gescheiden in gas¹ en CO₂. Het restproduct (digestaat) wordt verder bewerkt tot verschillende meststoffen en water.

Om de installatie mogelijk te maken is in ieder geval een omgevingsvergunning nodig. Voor het besluit over deze vergunning wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De provincie Drenthe heeft de Commissie gevraagd te adviseren over de inhoud van het op te stellen MER.

Essentiële informatie voor het MER

De Commissie beschouwt een aantal onderwerpen als essentiële informatie voor het MER. Deze informatie is belangrijk om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit over project North Star. Het gaat om:

- **De achtergrond en het doel van het project** Leg uit hoe de productie van groen gas past binnen de ambities en doelen van de initiatiefnemers en van het Rijk, de provincie en de gemeente. Benoem de nevendoelen van het project.
- **De werking van de vergistingsinstallatie en bijbehorende activiteiten** Maak een gedetailleerde procesbeschrijving van de vergistingsinstallatie, met bijbehorende massa-, energie en waterstromen en vrijkomende emissies. Geef inzicht in de hoeveelheid, samenstelling en herkomst van de biomassa die vergist gaat worden.
- **Het beoordelingskader** Stel een beoordelingskader op dat duidelijk maakt welke milieuaspecten door het project beïnvloed (kunnen) worden en met welke indicatoren de beoordeling plaats gaat vinden.
- **Het alternatievenonderzoek** Beschrijf de referentie situatie en ontwikkel alternatieven die de verschillende keuzes verkennen. Het gaat in ieder geval om de maximaal mogelijke en minimaal gewenste productie van groen gas, verschillende verhoudingen tussen mest en coproducten en de verschillende nabewerkingstappen van het digestaat. Zorg dat in ieder geval de maximale negatieve gevolgen voor het milieu in beeld komen.
- **De milieugevolgen en bijdrage aan de doelen** Geef voor elk alternatief een overzicht van de gevolgen voor het milieu en de bijdrage aan doel van het project.
- **Het voorkeursalternatief** Leg uit waarom voor het voorkeursalternatief is gekozen, gezien de milieueffecten.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. Ze bouwt in haar advies voort op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau² (verder: NRD). Ze herhaalt slechts punten die al in de NRD aan de orde komen als dat voor

---

¹ Groen gas is gas uit biologische bronnen, zoals mest, gft en agrarische reststromen, dat opgewerkt wordt tot aardgaskwaliteit (bron: Expertise Centrum Warmte).

² *Notitie Reikwijdte en Detailniveau t.b.v. m.e.r. procedure. Vergistingsinstallatie North Star. 27 september 2022*

een goed begrip van het advies nodig is of als ze voorstelt de aanpak op onderdelen aan te passen.

Figuur 1 Locatie vergistingsinstallatie, geel gemarkeerd (indicatief) (bron: NRD).

Aanleiding voor een MER

Met project North Star wil een consortium, bestaande uit EBN, Shell en Engie, een vergistingsinstallatie oprichten. De beoogde productie omvat 39,1 miljoen m³ groen gas per jaar. Hiervoor wordt maximaal 662.500 ton aan biomassa verwerkt. Deze bestaat voor ongeveer 70% uit mest en voor circa 30% uit coproducten (bijvoorbeeld restproducten uit de voedingsindustrie of de agrarische sector). Ook wordt hemel- of proceswater toegevoegd. Naast groen gas bestaat het eindproduct uit CO₂, vloeibare meststromen, biologisch gedroogd concentraat en water.

Voor het realiseren van het project zijn verschillende vergunningen nodig. De installatie valt onder twee categorieën die zijn opgenomen in de bijlage bij het Besluit m.e.r.: C21.6 (oprichting van een installatie voor meststoffen) en D18.1 (oprichting van een installatie voor de verwijdering van afval). Dit betekent dat in ieder geval voor het besluit over de omgevingsvergunning milieu een project-MER moet worden opgesteld.

Eerder dit jaar heeft de provincie Drenthe een m.e.r.-beoordeling uitgevoerd met als conclusie dat een MER niet nodig is.³ Naar aanleiding van een uitspraak van de Raad van State⁴ heeft het consortium besloten om alsnog een project-MER op te stellen voor het vergunningetraject. Voorliggend advies heeft betrekking op het nog op te stellen MER en gaat niet over (de inhoud van) de aanmeldnotitie of de m.e.r.-beoordeling.

³ Besluit provincie Drenthe, 14 juni 2022.

⁴ Betreft uitspraak ECLI:NL:RVS:2022:2157 van 27 juli 2022 over de omgevingsvergunning bioraffinaderij Grubbenvorst.

Bevoegd gezag en andere besluiten

Omdat op het terrein een grote hoeveelheid biogas kan worden opgeslagen (circa 37 ton) is de vergistingsinstallatie een zogeheten risicobedrijf⁵. De Omgevingsdienst Groningen is aangewezen om in Drenthe, Groningen en Friesland de vergunningen voor dergelijke bedrijven te verlenen. Zij doet dat, in dit geval, namens Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe. Naast de omgevingsvergunning milieu is een omgevingsvergunning nodig omdat de installatie niet past binnen de geldende beheersverordening. Hiervoor is de gemeente Emmen het bevoegd gezag. Ook is een watervergunning nodig voor het lozen van water op het oppervlaktewater, het Bargerkanaal. Hierover neemt Waterschap Vechtstromen een besluit.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe – besluit over de vergistingsinstallatie North Star.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken, die bij het advies zijn gebruikt, zijn te vinden door nummer 3685 in te vullen in het zoekvak op www.commissiemer.nl.

2 Samenvatting en leesbaarheid

Samenvatting

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de voorgenomen activiteit en de alternatieven daarvoor;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het bouwen en exploiteren van de vergistingsinstallatie en de alternatieven, de onzekerheden en leemten in kennis die daarbij aan de orde zijn;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het voorkeursalternatief.

Leesbaarheid

Vorm en presentatie dragen bij aan een goed leesbaar MER. De vergelijking van de alternatieven en varianten verdient bijzondere aandacht. Gebruik daar tabellen, figuren en kaarten bij. Zorg voor:

- een zo compact mogelijk MER en met achtergrondgegevens in een bijlage;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst;
- recent, goed leesbaar kaartmateriaal, met duidelijke legenda.

---

⁵ Deze bedrijven vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo).

3 Beleidskader, doel en besluitvorming

3.1 Beleidskader en wet- en regelgeving

De gemeente Emmen heeft in 2019 de Strategienota Energy Hub GZI Next vastgesteld.⁶ Deze nota beschrijft hoe het terrein van de voormalige gaszuiveringsinstallatie gebruikt kan worden voor duurzame energie in de vorm van een Energy Hub. De nota bevat ook een overzicht van op dat moment bekend beleid op het gebied van vooral energie, klimaat en economische ontwikkelingen. Vul dit overzicht in het MER aan zodat het een compleet en actueel beeld geeft van relevant rijks, provinciaal en gemeentelijk beleid. Ga in ieder geval in op beleid en ambities ten aanzien van CO₂-reductie en hernieuwbare energieproductie, en landbouw en mest(verwerking). Geef vervolgens aan hoe het initiatief past binnen dit beleid.

Geef een overzicht van relevante wet- en regelgeving. Vertaal dit naar randvoorwaarden voor de installatie en bijbehorende processen en activiteiten.

Ga in ieder geval in op:

- de Geactualiseerde Strategienota 'Emmen geeft Energie'
- Omgevingsvisie Drenthe en RES 1.0 Regio Drenthe
- het Klimaatakkoord, de Visie Landbouw, Natuur en Voedsel
- het Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie
- beleidsdoelen en regelgeving voor waterkwaliteit en -kwantiteit en de Kaderrichtlijn Water (KRW)

3.2 Achtergrond en doel van het project

Energy Hub GZI Next

Met de Strategienota heeft de gemeente de locatie voor een Energy Hub aangewezen. De Strategienota is specifiek gericht op de beoogde locatie en gaat niet in op eventuele andere locaties. Onderbouw daarom waarom voor deze locatie gekozen is.

De Energy Hub biedt aan meer onderdelen ruimte dan alleen de vergistingsinstallatie.⁷ Bied inzicht in de stand van zaken van de Energy Hub en geef aan welke activiteiten al gerealiseerd zijn en welke nog niet. Maak duidelijk welke activiteiten onlosmakelijk samenhangen met de aanleg van de vergistingsinstallatie.

Doel en omvang van het project

Informatie over doel, nevenactiviteiten en eventuele fasering is relevant voor de scope van mogelijke alternatieven. (On)zekerheden in de bedrijfsvoering kunnen invloed hebben op de (omvang van) de milieugevolgen. Maak daarom duidelijk wat het hoofddoel is (het produceren van groen gas) en welke activiteiten als nevendoeel te beschouwen zijn.

---

⁶ *Strategienota Energy Hub GZI Next Emmen*. BügelHajema, 3 juni 20219. De nota is op 17 juni 2019 vastgesteld door het college van Burgemeester en Wethouders van Emmen.

⁷ Zoals een al gerealiseerd zonnepark en waterstofvulpunt.

In de installatie wordt maximaal 662.500 ton mest en coproducten verwerkt tot circa 39,1 miljoen m³ groen gas. Licht toe hoe tot deze omvang is gekomen, en hoe dit past binnen de kaders vanuit beleid en wet- en regelgeving en de (landelijke en regionale) groen gas ambities. Geef aan of er een relatie is met andere, vergelijkbare initiatieven in de regio.

Benoem welke duurzaamheidsdoelstellingen de bedrijven in het consortium zelf hebben. Laat ook zien hoe zij in de komende jaren aan (inter)nationale doelstellingen voor energie-, klimaat- en grondstoffen gaan voldoen en welke (innovatieve) technieken hiervoor toegepast gaan worden en hoe dit initiatief zich daartoe verhoudt.

Participatie en communicatie

De gemeente Emmen betreft de omgeving via zogenoemde Erkende Overleg Partners (EOP's).⁸ Geef in het MER een overzicht van de wijze waarop deze EOP's betrokken zijn en op welke punten dit wel, en niet, heeft doorgewerkt in het project. Laat ook zien hoe andere belanghebbenden en omwonenden in algemene zin geïnformeerd en betrokken zijn en worden.

Beschrijf of en op welke manier de samenwerking wordt vervolgd nadat het besluit over het project is genomen: tijdens de aanleg- en de gebruiksfase van de installatie. Maak zo inzichtelijk hoe wordt omgegaan met eventuele klachten door bijvoorbeeld geurhinder of verkeersoverlast.⁹

3.3 Te nemen besluit(en)

De procedure voor de milieueffectrapportage wordt doorlopen voor een omgevingsvergunning. Daarnaast zullen andere besluiten genomen worden voor de realisatie van het project, zoals een watervergunning. Geef aan welke besluiten nodig zijn om het project te realiseren zijn, wie daarvoor het bevoegde gezag is en wat globaal de planning is.

4 Beschrijving van het project en alternatieven

4.1 Algemeen

Neem in het MER een beschrijving op van het project en maak daarbij onderscheid in aanleg en gebruik. Deze beschrijving moet voldoende detailniveau bevatten om op basis daarvan emissies en milieugevolgen navolgbaar te kunnen beschrijven en eventuele verschillen tussen de alternatieven zichtbaar te maken. Daarbij is de hele keten relevant: dus ook de herkomst en kwaliteit van mest en coproducten en eind- en restproducten met bijbehorende transportbewegingen.

---

⁸ Dit zijn bewoners, ondernemers en andere personen uit een dorp, wijk of buurt die namens de inwoners praten. De EOP's zijn de vaste gesprekspartner van de gemeente. Zij zijn ook belangrijke contactpersonen voor alle inwoners uit het gebied.

⁹ Tijdens het locatiebezoek gaven de vertegenwoordigers van de EOP's aan dat dit voor hen belangrijke aandachtspunten zijn.

4.2 Aanleg

Op dit moment ligt het terrein voor een groot deel braak. Maak in het MER duidelijk:

- welke werkzaamheden nodig zijn om de installatie mogelijk te maken, zoals bouwrijp maken en het amoveren van bestaande voorzieningen op het terrein zelf;
- welke werkzaamheden nodig zijn voor de aanleg van de nieuwe installatie zelf, inclusief daarbij horende voorzieningen, zoals verhardingen en de vijver met een overstort naar het Bargerkanaal;
- of sprake is van tijdelijke installaties om de installatie aan te leggen, zoals een mobiele betoncentrale;
- wat het tijdspad is voor de werkzaamheden, en hoeveel transportbewegingen (via welke route) in deze periode plaats gaan vinden.

4.2.1 Gebruik

De vergistingsinstallatie en bijbehorende processen

Een gedetailleerde beschrijving van het voornemen en de daarbij horende processen is nodig om de te verwachten emissies en daarbij horende milieugevolgen navolgbaar in beeld te kunnen brengen. Neem daarom in het MER de volgende informatie op:

- Een duidelijke procesbeschrijving van de vergistingsinstallatie, de biogasopwerking en de digestaatopwerking. Hierbij hoort een processchema met de verschillende onderdelen van de installatie inclusief de emissiepunten. Laat zien hoe de hoofdprocessen met elkaar samenhangen.
- Presenteer inzichtelijke massa-, water- en energiebalansen. Dit houdt onder meer in dat duidelijk moet zijn op welke gegevens en aannamen deze balansen zijn gebaseerd, en welke bandbreedtes in deze balansen aanwezig zijn.
- Laat zien welke hulpstoffen, inclusief eventuele (p)ZZS¹⁰, worden gebruikt en om welke hoeveelheden het gaat. Denk bijvoorbeeld aan katalysatoren voor de opwerking van gas of hulpstoffen voor de opwerking van digestaat.
- Beschrijf de eventuele voorbewerking van stromen die in de vergistingsinstallatie worden verwerkt.
- Beschrijf de procesmaatregelen en emissiereducerende voorzieningen om de geur-, stikstof-, stofemissies en andere emissies te reduceren en de effectiviteit van deze maatregelen. Betrek hierbij recente ervaringscijfers van referentie-installaties. Onderbouw dat de installatie voldoet aan de beste beschikbare technieken (plus) (BBT(+)) relevant voor elk van de verschillende onderdelen.
- Geef voor de verschillende waterstromen die vrijkomen in het proces en op de locatie aan welke debieten en stoffenconcentraties worden verwacht. Maak hierbij onderscheid in:
  - verontreinigd proceswater;
  - gezuiverd proceswater dat via de vijver en overstort wordt geloosd in het Bargerkanaal;
  - afstromend regenwater van het terrein.
- Geef aan of er elders referentie-installaties operationeel zijn waar de voorgestelde (combinatie van) technieken (op vergelijkbare schaal en voor vergelijkbare reststromen)

---

¹⁰ potentieel Zeer Zorgwekkende Stoffen

succesvol worden toegepast.¹¹ Beschrijf hoe de operationele ervaringen van deze installaties worden betrokken bij het ontwerp van deze installatie.

Niet alle onderdelen van de installatie zijn vanaf de start operationeel. Zo is de CO₂-opslag afhankelijk van een nog te creëren afzetmarkt.¹² De verschillende processtappen voor de nabewerking van het digestaat (indampen, biologisch drogen) worden naar verwachting ook gefaseerd gerealiseerd en/of ingezet.¹³ Zorg voor een duidelijk beeld van deze fasering zodat duidelijk is:

- welk onderdeel (van de installatie) wanneer gerealiseerd gaat worden;
- wanneer elk van deze onderdelen in werking wordt gesteld;
- wat dit betekent voor de te verwerken producten en de eindproducten en emissies.

Leg daarbij uit waarom de verschillende bewerkingsstappen noodzakelijk zijn en wat ze opleveren.

Te verwerken mest en coproducten

Laat zien hoe de benodigde hoeveelheid mest, ruim 450.000 ton per jaar, zich verhoudt tot de totale hoeveelheid beschikbare mest in Oost-Nederland (het beoogde herkomstgebied) en de verplichtingen voor mestverwerking. Leg uit waarom gekozen is voor mest uit die regio. Geef ook een doorkijk naar de ontwikkelingen op dit gebied (zowel in omvang als herkomst of aard van de mest). Doe hetzelfde voor de benodigde hoeveelheid coproducten. Motiveer dat vergisting van deze producten een adequate en voldoende hoogwaardige manier van verwerken is.

De NRD geeft aan dat de te verwerken mest en coproducten afkomstig zijn van vooraf gecontracteerde leveranciers. De **kwaliteit van deze reststromen** is van invloed op de kwaliteit van de eind- en restproducten en emissies.

- Geef in het MER inzicht in de aard van de te verwerken producten (zoals de typen organische reststromen) en de wijze waarop de kwaliteit hiervan (aan de poort) geborgd wordt, zodat er geen ongewenste stoffen in deze producten zitten. Betrek daarbij de ervaringen die bij andere vergistingsinstallaties zijn opgedaan.
- Laat ook zien welke invloed een wisselende of veranderende samenstelling kan hebben op de (vergistings)processen.
- De samenstelling en beschikbaarheid van zowel de mest als de coproducten kan in de toekomst mogelijk veranderen. Geef aan welke veranderingen denkbaar zijn, of dit consequenties kan hebben voor functioneren van de installatie en hoe hierop kan worden geanticipeerd.

Producten en reststromen

De voorgenomen installatie produceert groen gas en CO₂ en daarnaast onder andere fosfaat- en kaliummeststoffen, ammoniakwater en water. Daarnaast komen afvalstoffen en afvalwater vrij. Laat voor deze producten en reststromen zien:

- wat de samenstelling is, specifiek waar dit invloed kan hebben op het milieu. Denk bijvoorbeeld aan de samenstelling van het water dat via de vijver op het oppervlaktewater geloosd wordt en de kwaliteit van de compost;

---

¹¹ Tijdens het locatiebezoek heeft het consortium aangegeven dat op andere locaties in Nederland al ervaring wordt opgedaan met vergelijkbare installaties voor de opwerking van het digestaat.

¹² Zie bladzijde 6 van de NRD.

¹³ Dit is toegelicht tijdens het bezoek van de Commissie aan de locatie op 1 november 2022.

- in welke mate opslag en/of nabewerking van deze producten (op locatie of elders) plaatsvindt.

Ga ook in op de afzetzekerheid over het jaar heen van de verschillende producten en wat dit betekent voor eventuele opslag op het terrein.

Transportbewegingen

Geef inzicht in de transportbewegingen nodig voor de aanvoer van mest en coproducten en de afvoer van eind- en restproducten. Dit betekent dat het MER inzicht moet geven in:

- het beoogde herkomstgebied van de mest en van de coproducten;
- het beoogde afzetgebied van de verschillende eind- en restproducten;
- de afstand waarover transport van en naar de vergistingsinstallatie plaats moet vinden;
- de transportroutes en de wijze van transport (vrachtauto's, trekkers, of anders);
- het aantal transportbewegingen.

Ga niet (alleen) uit van gemiddelden maar laat ook piekmomenten en de spreiding over het jaar zien. Zo zal de aanvoer van mest en coproducten een meer regelmatig karakter hebben, terwijl de afvoer van de eind- en restproducten (seizoensgerelateerde) piekmomenten zal hebben.

Bijzondere omstandigheden

- Presenteer een analyse van bijzondere bedrijfsomstandigheden (opstart, onderhoud en (tijdelijke) uitgebruikname, storingen en calamiteiten) die zouden kunnen leiden tot verhoogde emissies. Denk daarbij ook aan de situatie waarin het groen gas (tijdelijk) niet aan het aardgasnetwerk kan worden afgezet.
- Geef een inschatting van de mogelijke frequentie en duur van de bijzondere bedrijfsomstandigheden en het kwantitatieve effect op emissies.
- Beschrijf organisatorische en technische maatregelen waarmee de milieugevolgen zoveel mogelijk beperkt worden.

4.3 Referentie

Beschrijf de bestaande, feitelijke toestand van het milieu in het studiegebied. Beschrijf vervolgens de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling. Dit vormt de referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige milieutoestand zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Onderbouw welke ontwikkelingen als onderdeel van de feitelijke situatie of als autonome ontwikkeling worden gezien.

4.4 Alternatieven, varianten en voorkeursalternatief

4.4.1 Alternatieven

Volgens de NRD richten de alternatieven zich op verschillende technieken in de gebruiksfase, zoals vergistingsvormen, voorbewerking van mest of coproducten en het verwerken van digestaat en biogas. De Commissie constateert dat ook andere variabelen in de bedrijfsvoering invloed kunnen hebben op de milieugevolgen. Daarbij is relevant dat een alternatief dat voor het ene milieuaspect negatief uitpakt voor een ander aspect mogelijk juist positief of neutraal doorwerkt. Omdat een MER in ieder geval de maximaal negatieve situatie

(wat milieugevolgen betreft) in beeld moet brengen, adviseert zij om bij alternatievenontwikkeling meer variabelen in te brengen.

Ontwikkel alternatieven die de bandbreedte van de verschillende keuzes verkennen. Zorg dat in ieder geval de maximale negatieve gevolgen voor het milieu in beeld komen. Het gaat in ieder geval om:

- de maximaal mogelijke en minimaal gewenste productie van groen gas;
- de maximale verwerkingscapaciteit van 662.500 ton biomassa is gebaseerd op een verkenning naar het aanbod van mest en coproducten. Neem in het alternatievenonderzoek ook mee wat de minimale hoeveelheid mest en reststromen is die de installatie zal verwerken;
- verschillende verhoudingen tussen mest en coproducten, met in ieder geval de situatie waarin de hoeveelheid mest afneemt tot 50% van de te vergisten biomassa;
- de verschillende nabewerkingstappen van het digestaat.

4.5 Varianten

Na de hoofdvergisting kunnen verschillende stappen plaatsvinden om het digestaat verder te scheiden, composteren, indampen et cetera. Tijdens het locatiebezoek is aangegeven dat de opstart en het instellen van deze vervolprocessen gefaseerd plaats zal vinden. Laat zien wat deze fasering betekent voor de milieugevolgen door dit uit te werken in varianten. Het gaat in ieder geval om de situatie waarin:

- alleen sprake is van vergisting en biogasopwerking naar groen gas;
- alle voorgestelde nabewerkingstappen worden toegepast;
- een realistische combinatie van vergisting, opwerking en één of meerdere nabewerkingstappen wordt toegepast.

Varieer daarbij in de omgang met het restproduct CO₂: de situatie met afblazen en de situatie waarin de CO₂ wordt opgevangen, opgeslagen en afgevoerd.

Laat zien wat de voor- en nadelen zijn van de gekozen technieken voor de nabewerking en breng in beeld in hoeverre andere technieken voorhanden zijn met minder impact op het milieu.

De omgeving wordt door de initiatiefnemer nauw betrokken bij de voorbereiding van het project.¹⁴ Eén van de onderwerpen waar zij zich zorgen over maken is verkeershinder. Laat daarom zien of andere routes mogelijk minder hinder tot gevolg hebben en wat de inzet van ander type materieel (zoals elektrisch in plaats van diesel) oplevert voor de omgeving.

4.5.1 Voorkeursalternatief

Geef in het MER aan voor welk alternatief de vergunningen worden aangevraagd en wat hiervoor de belangrijkste redenen zijn, in het licht van de milieueffecten.

---

¹⁴ Bij het bezoek van de Commissie aan de locatie waren ook enkele vertegenwoordigers van Erkende Overleg Partners aanwezig, in dit geval van omliggende dorpen.

5 Beoordeling van de milieugevolgen

5.1 Beoordelingskader en effectbepaling

Beoordelingskader

De NRD bevat geen beoordelingskader voor het milieueffectrapport. Maak in het MER duidelijk welke onderwerpen (thema's) beoordeeld worden, welke aspecten daarbij relevant zijn en welke criteria (indicatoren) daarbij gebruikt worden. Maak zo veel als mogelijk gebruik van kwantitatieve criteria.

Effectbepaling

Onderzoek de milieugevolgen van het project, de alternatieven (waaronder het voorkeursalternatief) en de varianten. De milieugevolgen moeten onderling en met de referentiesituatie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is laten zien in hoeverre de alternatieven en varianten andere effecten veroorzaken. Vergelijk bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie en betrek daarbij de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid.

Hou in algemene zin rekening met de volgende aandachtspunten:

- De milieugevolgen dienen waar relevant te worden gekwantificeerd.
- Beschrijf ook de (kansen op) positieve milieueffecten.
- Maak bij onzekerheden in de effectbepaling – bijvoorbeeld omdat bepaalde uitvoeringsaspecten pas op een later moment uitgewerkt worden – gebruik van bandbreedtes en geef aan hoe met deze onzekerheden wordt omgegaan.
- Motiveer voor de verschillende thema's de omvang van het gehanteerde studiegebied.
- Maak duidelijk onderscheid in de milieugevolgen in de aanlegfase en de effecten in gebruiksfase. Geef bij tijdelijke effecten inzicht in de duur en periodes waarin effecten zich zullen voordoen. Geef aan welke mitigerende maatregelen mogelijk zijn en in welke mate ze de effecten verminderen.

Onderbouw de keuze van de rekenregels/-modellen en van de gegevens waarmee de gevolgen van het project voor lucht-, water-, bodemkwaliteit en aantallen gehinderden en dergelijke worden bepaald. Ga ook in op de onzekerheden in deze bepaling. Onderscheid daarbij onzekerheden in de kwaliteit van de gegevens (bron, ouderdom, betrouwbaarheid, en dergelijke) en in de gehanteerde rekenregels/-modellen (afleiding en bandbreedte van kritische parameterwaarden, modelkalibratie en dergelijke). Vertaal dit zo mogelijk in een bandbreedte voor de genoemde gevolgen en geef aan wat dit betekent voor de vergelijking van de alternatieven.

5.2 Bijdrage aan de doelstellingen

Laat in het MER zien wat de alternatieven (en varianten) bijdragen aan de doelen van het project: de groen gas productie (hoofddoel) en de op- of bewerking van de restproducten.

Een van de pijlers van het concept van de Energy Hub bestaat uit het helpen van overheden met het invullen van de energietransitie agenda, zo staat in de Strategienota. Laat daarom zien wat de alternatieven bijdragen aan deze transitie, en aan de ermee samenhangende

transities voor klimaat en grondstoffengebruik. Besteed ook aandacht aan de bijdrage van dit project aan de duurzaamheidsdoelen van (de bedrijven in) het consortium.

5.3 Energie en klimaat

Beschrijf op basis van de energiebalans de totale jaarlijkse emissie van broeikasgassen die vrijkomen bij de bedrijfsprocessen. Laat bovendien door middel van een berekening zien tot welke broeikasgasemissiereductie het geproduceerde groen gas leidt in vergelijking met fossiele alternatieven. Gebruik hiervoor de methodologie zoals beschreven in de Richtlijn Hernieuwbare energie (2018/2001/EC).

De Commissie wijst erop dat de CO₂-reductiedoelstellingen voor de industrie steeds scherper worden (uitmondend in klimaatneutraliteit in 2050). Beschouw daarom ook de mogelijkheden die er zijn om nu en op (middel)lange termijn een verdergaande CO₂-reductie te realiseren, bijvoorbeeld door gebruik van de vrijkomende CO₂, gebruik van hernieuwbare energie, elektrificatie en energiebesparing. Geef aan welke opties nu al haalbaar zijn en welke niet en waarom.

5.4 Water en bodem

Uit de installatie komen een drietal waterstromen vrij, zo volgt uit de NRD en achterliggende documenten: verontreinigd proceswater (te lozen op de riolering), afstromend hemelwater en gezuiverd proceswater dat via de vijver wordt geloosd op het Bargerkanaal.

Maak aannemelijk dat de beschikbare capaciteit van het rioleringsstelsel en de afvalwaterzuivering voldoende is om de extra aanvoer en samenstelling van **verontreinigd proceswater** op te vangen, ook in pieksituaties.

Geef aan in hoeverre effecten te verwachten zijn van het afstromend **hemelwater** van verhard oppervlak (denk aan mest- en olieresten) en daken op het bodem en oppervlaktewater.

Voordat **gezuiverd proceswater** geloosd wordt op het oppervlaktewater komt het in een vijver terecht. Laat zien of en in welke mate de lozing de waterkwaliteit van het ontvangend oppervlaktewater beïnvloedt. Ga hierbij specifiek in op de KRW-doelen. Laat ook zien hoe de hoeveelheid te lozen water zich verhoudt tot de hydraulische capaciteit van het Bargerkanaal richting het Bargermeerkanaal. Maak in het MER aannemelijk dat de kwaliteit van het geloosde water zodanig is dat deze valt binnen de ruimte die in het kader van de beoogde Waterwetvergunning is aangehouden.

Kijk bij het bepalen van de milieugevolgen niet alleen naar reguliere maar ook naar extreme situaties, zoals langdurige en extreme regenval of juist langdurige droogte.

5.5 Gezondheid en leefomgeving

Gezondheid

De locatie ligt op een bedrijventerrein, op enige afstand van woningen. Geef aan in hoeverre het project kan leiden tot gezondheidsrisico's of hinder (door bijvoorbeeld emissies van lucht, geluid of geur; zie ook verderop in deze paragraaf).

Beschrijf naast een mogelijke cumulatie van milieueffecten ook andere aspecten die invloed kunnen hebben op de gezondheids(beleving) in de directe omgeving. Denk aan de eventuele risico's op een mogelijke transmissie van dierziektes.

Geluid

Toets de geluidbelasting van de installatie zelf en van het verkeer van en naar de inrichting aan de wettelijke grenswaarden, en vergelijk deze met de referentiesituatie. Ga ook in op mogelijke cumulatie van geluidbelasting vanuit verschillende bronnen.

- Omschrijf hiervoor de verschillende geluidbronnen en geef de geluidemissies ervan. Houdt daarbij ook rekening met geluid tijdens de aanlegfase, zoals veroorzaakt door funderen en heien.
- Bereken de te verwachten maximale geluidniveaus op woningen in de omgeving (buiten het industrieterrein), presenteer deze op een kaart en geef inzicht in de (kans op) hinder door laagfrequent geluid.
- Toets de technieken en emissies aan de BBT-conclusies. Geef aan of de geluidemissie inpasbaar is binnen de beschikbare geluidruimte.

Luchtkwaliteit

Breng van alle relevante stoffen (waaronder in ieder geval fijn stof (PM10 en PM2,5), stikstofoxiden, NH3 en zwavelverbindingen) de bijdrage in beeld (ook onder deze grens- en advieswaarden heeft een toename van concentratie in de lucht een toename in gezondheidseffecten tot gevolg). Presenteer de resultaten door middel van verschilcontourkaarten¹⁵ en geef de ligging van woningen en andere gevoelige objecten aan.

Maak gebruik van modelberekeningen die voldoen aan de 'Regeling beoordeling luchtkwaliteit (2007)'. Gebruik voor de overige stoffen een juiste modelaanpak zodat ook voor deze stoffen de immissies in beeld komen.

Beschrijf in alle gevallen de gehanteerde modeluitgangspunten en maak het effect van emissiereducerende maatregelen zichtbaar. Het toetsingskader voor veel stoffen wordt gevormd door de milieukwaliteitseisen uit de Wet milieubeheer. Indien geen toetsingskader beschikbaar is voor een bepaalde stof, geef dan aan welke gegevens wel beschikbaar zijn. Beoordeel de bijdrage aan de geldende grenswaarden, het Maximaal Toelaatbaar Risiconiveau (MTR-waarden¹⁶) en de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie¹⁷ (WHO) en de achtergrondconcentratie.

---

¹⁵ Gebruik hiervoor bij NOx en PM10 klassebreedtes van 1,0 µg/m3 of minder, indien klassebreedtes van 1,0 µg/m3 onvoldoende onderscheidend is. Kies voor de andere stoffen (indien er sprake is van relevante concentratiegradiënten van deze stoffen in de lucht) op basis van het uitgevoerde luchtonderzoek in het MER klassenbreedtes, die de verschillen tussen alternatieven in beeld brengen

¹⁶ Zie ook <https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/zeer-zorgwekkende/afleiden-mtr-mkn/>.

¹⁷ Zie ook <https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/luchtkwaliteit/regelgeving/wet-milieubeheer/beoordelen/grenswaarden/>.

Houdt rekening met de specifieke samenstelling van fijnstof van mest. Naast mestdeeltjes bevat dit namelijk mogelijk ook micro-organismen (relevant voor zoönose en endotoxinen). Dit is relevant voor het mogelijke gezondheidseffect. Meer informatie hierover is te vinden op het Kennisplatform Veehouderij en Humane Gezondheid.¹⁸

(potentiële) Zeer Zorgwekkende Stoffen

In het MER moet het eventuele gebruik en de emissies van de (p)ZZS stoffen duidelijk in beeld zijn. Denk daarbij ook aan (p)ZZS die in de mest of de coproducten aanwezig kunnen zijn. Geef voor ZZS aan hoe met de verplichte monitoring en minimalisatieverplichting vanwege gezondheid wordt omgegaan. Beschrijf met welke bronmaatregelen ZZS kan worden vermeden, of met welke maatregelen ZZS-emissies kunnen worden teruggedrongen. Laat zien wat de effectiviteit is van deze maatregelen.

Geur

Beschrijf de geurkarakteristieken van de installatie. Geef aan op welke punten geuremissie kan optreden. Ga in op de geuremissie in de aanvoer, bij de opslag en de verwerking. Bereken op basis van deze emissies de geurbelasting in de omgeving en geef deze op een kaart weer. Geef op deze kaart de ligging van verspreid liggende en aaneengesloten woningen en andere geurgevoelige objecten aan. Toets de berekende geurbelasting aan het gemeentelijke en provinciale geurbeleid en vergelijk deze met de referentiesituatie. Ga ook in op pieksituaties. Geef aan welke voorzieningen geuremissie reduceren en het onderhoud van deze voorzieningen (bijvoorbeeld verminderde effectiviteit van koolstoffilters in de loop van de tijd). Beschrijf welke invloed de verschillende samenstelling van producten heeft voor de bandbreedte in geuremissie. Ga in op de onzekerheden ten aanzien van de geuremissies/-belasting bij onvoorziene omstandigheden.

Externe veiligheid

De vergistingsinstallatie met bijbehorende voorzieningen is vanwege de opslag van gas aangemerkt als risicovol bedrijf. Deze bedrijven moeten volgens het Brzo voldoen aan extra veiligheidseisen. Geef inzicht in de veiligheidsrisico's en maatregelen die genomen worden om deze risico's te beheersen. Het gaat zowel om de reguliere bedrijfsvoering als om calamiteiten.

5.6 Natuur

Algemene natuurwaarden

Om een goede basis voor de informatie voor natuur in het MER op te nemen, is het noodzakelijk om een globale omgevingsanalyse van het studiegebied te maken. Dit geeft een algemeen beeld van de (beschermden en niet juridisch beschermden) natuurwaarden in het gebied, de verschillende leefgebieden en de aanwezige soortgroepen in het studiegebied. Beschrijf de autonome ontwikkeling van de natuur in het gebied.

(Beschermden) soorten

Beschrijf welke door de soorten planten en dieren, inclusief door de Wet natuurbescherming (Wnb) beschermden soorten, te verwachten zijn in het plangebied, waar zij voorkomen en hoe ze (wettelijk) beschermd zijn. Ga in op de mogelijke gevolgen van het project voor deze

---

¹⁸ <https://www.kennisplatformveehouderij.nl/onderwerpen/luchtkwaliteit>

soorten en hoe zich dit verhoudt tot de verbodsbepalingen uit de Wnb. Beschrijf met welke maatregelen negatieve effecten voorkomen of verminderd worden.

Beschermde gebieden

Beschrijf de mogelijke invloed van het voornemen op beschermde natuurgebieden, zoals Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Maak onderscheid tussen de verschillende gebieden en geef hiervan de status aan. Ook als het voornemen niet direct naast een beschermd gebied ligt, kan het gevolgen hebben op een beschermd gebied (via zogenoemde externe werking) die in het MER moeten worden beschreven.¹⁹ Ga indien relevant in op mitigerende maatregelen.

Geef per gebied de begrenzingen van het gebied aan op kaart, inclusief een duidelijk beeld van de ligging van het plangebied ten opzichte van de beschermde gebieden.

Geef aan wat de bijzondere kenmerken zijn van de gebieden. Bij het NNN gaat het om de wezenlijke kenmerken en waarden, voor Natura 2000-gebieden om kwalificerende habitattypen en soorten.

Bij het bepalen van eventuele effecten op Natura 2000-gebieden moeten de alternatieven (en varianten) vergeleken worden met de feitelijke, huidige situatie van de natuur in deze gebieden. De vergelijkingsbasis is in dit geval dus niet hetzelfde als de referentiesituatie die voor de overige milieugevolgen gebruikt wordt.

Beschrijf in welke mate het initiatief een toename van **stikstofdepositie** op al overbelaste Natura 2000-gebieden kan veroorzaken. Doe dit voor zowel de aanlegfase (bouwfase) als voor de gebruiksfase. Als op grond van objectieve gegevens niet kan worden uitgesloten dat het project significante gevolgen²⁰ kan hebben, dan moet een Passende beoordeling worden opgesteld en is mogelijk een vergunning voor de Wet natuurbescherming nodig. Houd hierbij rekening met de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende gebied.

Er zijn twee aandachtspunten bij het in beeld brengen van de gevolgen van stikstof:

- **Intern salderen:** de NRD geeft aan dat met een AERIUS-berekening het verschil ten opzichte van de eerder vergunde situatie in beeld wordt gebracht. Daarmee gaat de NRD ervan uit dat de stikstofdepositie van de vergistingsinstallatie gesaldeerd mag worden met de vergunde rechten van de voormalige gaszuiveringsinstallatie. Onderbouw in het MER dat dit is toegestaan.
- **25 km-grens:** sinds begin 2022 berekent het rekenmodel voor stikstof AERIUS alleen effecten tot 25 kilometer van de emissiebron. Deze wijziging heeft geen betrekking op de inhoudsvereisten van een MER. Een MER moet inzicht geven in het hele scala aan aanzienlijke milieueffecten zodat deze volwaardig mee kunnen wegen bij de besluitvorming. Maak daarom aannemelijk in hoeverre op meer dan 25 kilometer afstand van de bron nog een aanzienlijk milieueffect plaatsvindt in de vorm van (verdere) verslechtering van de kwaliteit van stikstofgevoelige leefgebieden en habitattypen. In deze beoordeling kunnen mitigerende (bron)maatregelen worden betrokken.

---

¹⁹ Hoewel de omgevingsverordening niet voorschrijft dat ook de effecten op het NNN van initiatieven buiten het NNN beschreven moeten worden (externe werking), moeten eventuele gevolgen (verstoring, stikstofdepositie op daarvoor gevoelige gebieden) in een MER wel beschreven worden. In een MER worden immers alle aanzienlijke milieueffecten beschreven, ook van initiatieven buiten het NNN.

²⁰ Afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten.

5.7 Landschap en cultuurhistorie

De installatie ligt aan de buitenrand van het bedrijventerrein, en grenst aan de noordoostkant aan agrarisch gebied. Laat zien, aan de hand van visualisaties, wat het aanzicht in de toekomstige situatie is. Ga daarbij uit van relevant gezichtspunten, zoals op ooghoogte, van publiek toegankelijke locaties en vanuit eventuele woningen die een vrij uitzicht op de locatie hebben. Laat daarmee zien hoe de hoogte van de verschillende typen silo's (voor vergisting, opslag), de hallen en de schoorsteen zich verhouden tot bestaande beplanting en bebouwing.

6 Leemten en monitoring

6.1 Leemten en onzekerheden

Laat zien over welke milieuaspecten er onvoldoende informatie is door gebrek aan gegevens. Ook moet duidelijk zijn of er milieuaspecten zijn waarvoor de effectinschattingen erg onzeker zijn. Spits dit toe op milieuaspecten die in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen, zodat de consequenties van het tekort beoordeeld kunnen worden. Geef ook aan of dat wat ontbreekt op korte termijn kan worden ingevuld.

6.2 Monitoring en evaluatie

Geef in het MER aan hoe de daadwerkelijke effecten gemonitord gaan worden en op welke termijn een evaluatie plaats gaat vinden. Daarbij gaat het om de vraag in hoeverre de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten overeenkomen.

De Commissie vraagt hierbij speciale aandacht voor het monitoren van geur- en geluidemissies en de belasting hiervan in de directe omgeving. Beschrijf de klachtenprocedure, met daarin hoe klachten geregistreerd en afgehandeld worden en welke maatregelen er achter de hand zijn om de geur- en geluidemissies te verlagen en verkeershinder te beperken.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie over het op te stellen MER

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep op 21 oktober 2022 het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. Sjoerd Bokma

ir. Arjen Brinkmann

drs. Gert Dekker

Marja van der Tas (voorzitter)

drs. Gerrit de Zoeten

drs. Aletta Lüchtenborg (secretaris)

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport wordt opgesteld

Omgevingsvergunning.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit C21.6 (oprichting van een installatie voor meststoffen) en D18.1 (oprichting van een installatie voor de verwijdering van afval). Daarom wordt een project-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit

Gedeputeerde Staten van Provincie Drenthe.

Initiatiefnemer besluit

Engie Nederland Biogas Holding B.V.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft alle zienswijzen en adviezen gelezen die het bevoegd gezag tot en met 8 november 2022 heeft toegestuurd. Ze heeft ze in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER. Het bevoegd gezag heeft de Commissie gemeld geen zienswijzen te hebben ontvangen.

Gesprekken met belanghebbenden tijdens adviestraject

De Commissie heeft tijdens het locatiebezoek op 21 oktober 2022 gesproken met vertegenwoordigers van omwonenden, de zogeheten Erkende Overleg Partners.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft gebruikt?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissierner.nl projectnummer [3685](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

